

Голод 1932–1933 рр. може бути трактований з різних аспектів, але те що його наслідки багатогранні сумніватися не доводиться.

Таким чином, у першій половині ХХ-го століття в аграрному секторі економіки України відбулися складні, на наш погляд, суперечливі процеси, які здійснювали в жадливих політичних і економічних умовах. Надії українського селянства на те, що радянсько-більшовицька влада, яка остаточно встановилась на Україні після громадянської війни, відкриє всі можливості для гармонійного розвитку сільського господарства республіки, не виправдались.

Нині, в умовах незалежності, сільське господарство України переживає складний період. Формально колгоспно-радгоспна система знищена. Проголошено свободу вибору форм землекористування, з'явилися фермерські господарства, тощо, але селянство бідніє, аграрний сектор економіки перебуває у затяжній кризі. Тому сьогодні ми звертаємося до досвіду аграрних перетворень в Україні, які відбувались у першій половині ХХ століття, шукаємо в них практичні відповіді на питання сучасного життя, бачимо їх незавершеність. Думається, що об'єктивне вивчення накопиченого досвіду допоможе нам правдиво оцінити хід сьогоднішніх аграрних зрушень, які проходять в нашій державі, узагальнити і визначити їх перспективу.

Список літератури: 1. Історія народного господарства Української РСР. Т. 1. – К., 1983, – С. 425. 2. Сборник речей Столыпина. СПб., 1912. – С. 31, 45–46. 3. Історія народного господарства Української РСР. Т. 1. – К., 1983. – С. 409. 4. Історія народного господарства Української РСР. Т. 1. – К., 1983. – С. 411. 5. Про минуле – заради майбутнього. – К., 1989. С. 375. 6. Історія України: нове бачення. – К., 1996. Т. 2. – С. 150. 7. В.И. Ленин. Полн.собр.соч., Т. 43., С. 329. 8. Семененко І., Радченко Л. Історія України з найдавніших часів до сьогодення. / І. Семененко, Л. Радченко // – Харків., 2000., С. 346. 9. Бухарин Н. Избранные произведения. / Н. Бухарин // – М., 1988. С. 230–232. 10. Мороз О., Злупко С. Українське селянство першої половини ХХ століття. Трагедія і героїзм. / О. Мороз, С. Злупко // Л., 1997. С. 125.

*Малько Н.О.
м. Харків, Україна*

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТКА У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Загальна постановка проблеми. Розширення політичного та економічного співробітництва України з іншими державами вимагає підготовки висококваліфікованих спеціалістів не лише в окремих галузях, а й здатних орієнтуватися у діловому світі. На сьогодні вимоги до фахівців постійно підвищуються і включають не лише високий рівень знань та вмінь за фахом, але й володіння іноземною мовою. Це пов'язано з тим фактом, що сучасний фахівець отримує нову фахову інформацію через іноземні джерела. Сьогодні вивчення іноземних мов сприяє реалізації таких напрямків професійної діяльності, як ознайомлення з новими технологіями, науковими гіпотезами і тенденціями, інноваціями в галузі техніки; встановлення контактів з іноземними фірмами, підприємствами, навчальними закладами; підвищення рівня професійної компетенції фахівців. Володіння іноземною мовою вже є не ознакою престижу, а потребою сучасного фахівця. *Зв'язок цієї проблеми з науковими і практичними і практичними завданнями.* Професій-

но-орієнтоване спілкування іноземною мовою сприяє розширенню наукових зв'язків, встановленню плідних професійних контактів та обміну інформацією, гідному представленню світовій громадськості досягнень України в галузі науки й техніки загалом. У своїй професійній діяльності майбутній спеціаліст повинен активно співпрацювати із зарубіжними партнерами, представниками різних культур, уміти здобувати інформацію про новітні науково-технічні досягнення у своїй виробничій сфері, використовуючи при цьому іншомовні джерела інформації.

Навчання іноземних мов передбачає формування у студентів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент в діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Це передбачає досягнення такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування усною (говоріння, аудіювання) та письмовою (читання, письмо) формами у межах визначених комунікативних сфер, тематики ситуативного мовлення та на основі вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу.

Аналіз стану досліджень і публікацій з проблеми. За останні роки суттєво змінилися методи і технології навчання та підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Це стосується, зокрема, сфери навчання іноземних мов. Проте, як зазначає В.М. Александров, за результатами опитування Міжнародної благодійної організації з удосконалення освіти в Україні 70% роботодавців вважають, що випускники технічних ВНЗ не вміють застосовувати іноземну мову для професійного спілкування, і лише 30% роботодавців констатують достатній рівень володіння іноземною мовою своїх молодих працівників [1, с. 23].

Питання теорії і практики комунікативного спілкування іноземними мовами в школі та вузі присвячені публікації: А. Алхазішвілі, І. Бім, Г. Китайгородської, В. Коростелевої, В. Костомарової, В. Кузовлєва, А. Маркової, Є. Пассова, Г. Рогової, В. Скалкіна, Т. Серової, А. Стояновського і ін.

Однак, поза межами досліджень залишаються *невирішеними питання* з перегляду багатьох факторів. На відміну від студентів-лінгвістів, які обирають іноземну мову як основну спеціальність та приділяють їй максимум уваги, студенти немовних спеціальностей часто не бачать сенсу в оволодінні іноземною мовою разом з провідними дисциплінами, а отже, мають дуже низьку мотивацію до вивчення мови. Так, пошук нових ефективних способів навчання іноземної мови постає окремою проблемою, яка може бути розв'язана шляхом розроблення та впровадження нових технологій навчання. При мінімальній кількості часу, відведених на вивчення іноземної мови в технічному ВНЗ (одне заняття на тиждень протягом двох семестрів) аудиторні заняття доводиться присвячувати переважно вивченню базового граматичного та лексичного матеріалу. Дуже важко розвинути достатню усно-мовленнєву комунікативну компетенцію студентів у немовному ВНЗ, тим більше, що рівень володіння мовним матеріалом студентів-першокурсників, як правило, дуже низький. Щоб вдосконалити знання та підвищити рівень студентів технічних ВНЗ, потрібно, щоб ці студенти вивчали іноземну мову усі роки навчання та була прописана навчальна програма з усіма необхідними вимогами.

Метою даної статті є теоретичний аналіз активних методів навчання іноземної мови, які підвищують навчальну мотивацію студентів технічного ВНЗ, а також сприяють професійному й особистісному зростанню студентів.

На сучасному етапі розвитку вищої школи опанування іноземною мовою розглядається як надбання комунікативної компетенції на базі сформованої лінгвістичної компетенції. «Комунікативно-орієнтоване викладання мов має на меті не тільки дати учням практичні знання граматики та лексики мови, що вивчається, але також розвинути у них розуміння того, як відповідна мова використовується для спілкування» [9].

Усномовленнева комунікативна компетенція передбачає здатність слухати, розуміти, розмовляти. Комунікативна компетенція є метою та результатом навчання, але цей результат стає реальним лише при наявності сформованої лінгвістичної компетенції та високої вмотивованості учнів [5]. Принцип комунікативної спрямованості визначає й зміст навчання – відбір та організацію лінгвістичного матеріалу, конкретизацію сфер та ситуацій спілкування, ставить викладача перед необхідністю відповідної організації навчального процесу, використання різноманітних організаційних форм для здійснення спілкування, які підвищують мотивацію навчання.

Вивчення іноземної мови спеціалістами в технічному вузі спрямоване на оволодіння технічною іноземною мовою. Цей факт передбачає вміння викладачів іноземної мови поєднати вміння та навички студентів з загальної іноземної мови та їх професійними знаннями в тій чи іншій галузі науки та техніки. Автентичним матеріалом, за допомогою якого здійснюється такий перехід, виступають оригінальні тексти з періодичних видань, монографій або доповідей іноземною мовою. Серед основних завдань, що стоять перед студентами в процесі вивчення професійно-орієнтованої літератури Т. Благодарна виділяє такі: 1) отримання інформації, яка б доповнювала та поглиблювала навчальний матеріал, що опановують студенти в процесі вивчення профільних дисциплін навчального плану; 2) формування необхідних навичок щодо подальшого самостійного читання літератури за фахом [2].

Г. Барабанова розробила схему навчального циклу з навчання зрілого професійно-орієнтованого читання, яка включає наступні етапи: 1) передтекстове введення мовного матеріалу; комунікативне завдання: формування тематичного термінологічного мінімуму; 2) самостійне читання автентичного навчального тексту; комунікативне завдання: первинна семантизація тексту; 3) навчальне аудиторне читання тексту, що супроводжується серією текстових вправ; комунікативна задача: смислове сприйняття прочитаного; 4) робота над функціонально-композиційною структурою тексту; комунікативне завдання: глибннє розуміння прочитаного з виходом на анутовання тексту [1].

Для перевірки розуміння як прочитаного тексту в цілому, так і окремих його розділів служать головним чином післятекстові вправи. На цьому етапі найбільш вдалими та ефективними, з точки зору Т. Благодарної, є наступні види вправ: прочитати текст і стисло передати зміст; розділити текст на логічні частини та назвати їх; записати запитання до тексту і задати їх в логічній послідовності товаришам; скласти план прочитаного; викласти зміст тексту за планом; підготувати повідомлення за темою тексту з використанням додаткової літератури [2]. Логічним завершенням навчання зрілому читанню є коментування в парах, групах або мікрогрупах про те, що було прочитано (такі коментарі можуть бути виконані письмово). Роль викладача при цьому полягає в тому, щоб направити студентські дискусії в потрібному руслі.

Таким чином, навчання зрілому читанню потребує від студента не «пасивного» сприйняття тексту, а перевірки тієї інформації, яку цей текст несе. Робота в аудиторії таким чином фокусується не на викладачеві, а на студентах. Найголовнішим є те, що студенти беруть на себе відповідальність за своє навчання та оволодіння навичками читання, розуміння та інтерпретації тексту, а також спілкування на професійно-орієнтованих темах. Все це допомагає сформувати у студентів навички читання літератури за фахом, сприяє підвищенню мотивації студентів, їх професійному розвитку та покращує засвоєння іноземної мови.

Висновки та результати досліджень. Наведений теоретичний аналіз дозволяє констатувати, що активні, інтенсивні методи навчання іноземної мови сприятимуть розвиткові внутрішньої мотивації вивчення іноземної мови. Інтенсивні методи навчання нерідко мо-

ви у технічному ВНЗ є додатковим засобом сприяння особистісному зростанню студентів, зокрема підвищення пізнавальної мотивації, прагнення до самоосвіти, посилення самодетермінації та саморегуляції, тобто становлення суб'єктності. Проте, наведені види активних методів навчання іноземної мови безумовно не вичерпують усього розмаїття форм і методів роботи студентів. Багато питань ще чекають своєї розробки як в теоретичному, так і в практичному плані.

Список літератури: 1. Александров В.М. Методика інтенсивного навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / В.М. Александров. – Одеса, 2009. 2. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови / Перекл і адапт. Л.В. Биркун. – Oxford University Press, 1998. – 49 с. 3. Калмыкова Е.И. Реализация взаимодействия лингвистической и коммуникативной компетенции // Сб. науч. тр. МГЛУ. Вып. 431. – М., 1999. – С. 65. 4. Благодарна Т.П. Розвиток навичок роботи з професійно-орієнтованими текстами на початковому етапі вивчення іноземної мови // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. Збірник наукових праць. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. Вип. 12. – Х., 2008. – С. 65–70. 5. Барабанова Г.В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ. Київ: ІНК ОС, 2005. – 315 с.

*Маркова О.О.
м. Харків, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

У сучасних соціально-економічних умовах, що характеризуються активізацією міжнародних контактів, розширенням професійної співпраці і ділового партнерства, компетентне володіння іноземною мовою розглядається як невід'ємний компонент професійної підготовки студентів будь-якої спеціальності. У цьому зв'язку актуалізується необхідність пошуку шляхів формування і розвитку у студентів нелінгвістичних вузів здатності до міжкультурного спілкування і готовності до пізнавальної діяльності шляхом переходу від вивчення іноземної мови як навчального предмету до її практичного застосування в професійних цілях.

Професійна освіта сьогодні повинна не тільки передавати знання, формувати вміння, але й розвивати здібності до самовизначення, готувати майбутніх фахівців до самостійних дій, вчити нести відповідальність за себе і свої вчинки. Здатність викладача розкрити внутрішні резерви студента, використовуючи в навчанні інтерактивні форми, може забезпечити конструктивні зміни в процесі навчання іноземній мові, допомогти оцінити свої здібності та можливості, правильно визначити своє місце в житті і відкрити шляхи для здійснення повноцінної професійної кар'єри.

Поняття «інтерація» (від англ. interaction – взаємодія) виникло вперше в соціології та в соціальній психології. Для теорії символічного інтераціонізму характерним є розгляд розвитку та життєдіяльності особистості, творення людиною свого «Я» в ситуаціях спілкування і взаємодії з іншими людьми [5, с. 213].

У психології інтерація – це «здатність взаємодіяти або знаходитися в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, з комп'ютером) або ким-небудь (людиною)», а